

Előfizetési árak:

Egész évre frt 10.—
Félévre „ 5.—
Negyedévre „ 2.50
Egy hóra „ 1.—
Egyes szám 4 kr.

Megjelenik mindennap,
Vasárnap kivételével.

DEBRECZENI ELLENŐR

Szerkesztőség

és

Kiadóhivatal:

Főpiaz, a városháza
szemben.

Hirdetések a legmér-
síkeltebb árszámítás
mellett.

A SZABADELVÜPÁRT KÖZLÖNYE.

A függetlenségipárt bajai.

Debreczen, június 4.

A 48-as és függetlenségi párt keserves csalódásoknak van kitéve. Majd az Ugronisták kapnak a nagy érdemű választóktól kosarat, majd meg a Juszthféle anyapárt részesül oly abczugolásban, minónél különbet egy átkos közösügyes mameluk se kapott soha. Mert hát a nap kegye forgandó, a mint ingatag az a talaj, melyen most „működnek.“

A ki azt hiszi, hogy balszerencsében a rokonlekek találkoznak és egymást felismerve egyesülnek, az a tiszteletreméltó szélsőbalra nézve nagyban csalódik, mert nálunk minél több a baj és keserűbb a csalódás, annál nagyobb a viszály, a harag és bűszbosszu. Az örökségen czivakodó két testvér példája eltörpül az ő ádáz dühöngésük és gyűlölséget szomjuhozó szenvedélyességük előtt.

És míg ők dulakodnak, a harmadik gyűjti a zsákmányt. A néppárt megéjti a 48-as és függetlenségi kerületeket, hová egy kormánypárti még akkor se léphetett be, ha saruit levetette. Ők dulakodnak tovább, az egyik gyenge arra, hogy ellentálljon a néppárt hódításainak, a másik pedig tudván, hogy minden veszendőben van, megalázkodik a hódító előtt és zsoldosává lesz. Az egyiknek *mindene* csak egy név, egy dicső emlék, a másik előtt pedig ez csak név és más *semmi*. Mese már az csak, hogy a 100 emberré felszapordott párt egykor 7 vitézből állott és erélye, kitartása, bátor jogvédelme által, hatalmas tényezőjévé vált szabadságunknak, mozgató emeltyűjévé közéletünknek; mese, hiszen most félve, remegve, behunyt szemekkel várják a jövőt s ha ki-ki öltik is nyelvüket, csakhamar újra elesendesülnek, meghunyászkodnak.

Csodálatos, hogy a 48-as és függetlenségi párt egyik árnyalata vagy része sem áll fegyverbe határozottan a néppárt ellen, daczára annak, hogy rájuk a veszély csakis ettől jöhet; a választók még inkább talpra állanak, mint a vezérférjak. Csodálatos, mert a szabadelvűpártnak legkevesebb oka van attól tartani, hogy a néppárt az ő táborában hódítson.

Nincs okunk a szélsőbaloldal balszerencsésén kárörvendeni, de sajnálkozást se érzünk. midőn azt látjuk, hogy nem okulva és nem tanulva, a *miig lehetellen után kapkodik, addig azokat a vívmányokat, melyeket elveik alapján értünk vagy érhetnénk el, megtagadja, avagy megvédeni elmulasztja,* és a midőn a helyett, hogy saját por-

tájuk tisztaságát óvnák, mint rakonczátlan gyerekek a szabadelvűség portáját bántják vagy hagyják a reakció által ostromoltatni.

— Az Emke díszközgyűlése. Székely-Udvarhelyen az „Erdélyi Magyar Közművelődési Egyesület“ jubiláris közgyűlése tegnap nagy fényvel folyt le. A közgyűlést gróf Bethlen Gábor elnök nyitotta meg nagyszabásu beszéddel, amelyben az E. M. K. E. múltját ecsetelte, kiemelve a magyarság ügyének tett szolgálatait. Beszédének ele a magyar kormány ellen fordult, — mint a mely keveset tesz a magyarság érdekében s nem ellensúlyozza a nemzetiségi izgatásokat. Ezt követte az üdvözetek felolvasása, köztük a dr. Wlassics Gyula vallás- és közoktatási miniszteré. Majd Réthy Lajos kir. tanácsos hunyadmegyei tanfelügyelő tartott emlékbeszédet az Emke legnagyobb jótévedője, gróf Kun Kocsárd felett. Sándor József titkári jelentését egyhangulag tudomásul vették. Ezután a *jubileumi beszédek* következtek. Berzeviczy Albert az iskolák nemzeti alkotós kivatásáról szökött, rámutatva, hogy az Emkének mily nagy hatása van ezen a téren. Gróf Apponyi Albert a kulturmozgalom lényegéről és hivatásáról mondott nagy és követségére érdemes eszmékben gazdag beszédet. Ugron Gábor a Székelyföld és Alföld egymást kiegészítő hivatásáról beszélt, nagy lelkesedést és óriási hatást keltve. A gyűlés egyik fontos tárgya volt az alapszabályok módosítása. Horváth Gyula beszédére, melyben az Emke mintaszerű berendezését fejtegette, egyhangulag elfogadta a közgyűlés dr. Gajzágó Manó Emke-jogtanácsos azon véleményét, hogy változtatásra nincs szükség, a mi egyttal a tisztikar és az igazgató választmány véleménye is volt, mert a mivel az egyesületet ily hatalmas intézménynyé megteremteni lehetett, egyszersmind fenn is lehet tartani. A bizottsági jelentések után a felmentvény a pénztár kezelésére megadott és a tisztikar és választmány, azzal a különbséggel, hogy Ugron János is beválasztatott, a régi maradt. Az elnöki zárszó után nyomban az udvarhelyi népnevelési egyesület tartotta fennállásának huszonötödik jubiláris gyűlését.

— Belföldi hírek. Az ezredéves ünnepek alkalmából a közoktatásügyi miniszter a törvényhozás tudtával és hozzájárulásával 400 magyar oktatásu állami elemi népiskola felállítását tervezi. (Kossuth Ferencz körutja.) Nyiregyházáról jelentik, hogy ott Beniczky Miksa orsz. képviselő közelebb beszámolólt tart. Ezen alkalommal, a kecskeméti látogatás után, Kossuth Ferencz Nyiregyházára érkezik s ott beszélni fog a választókhöz. (A kereskedelmi miniszter utja.) Dániel Ernő kereskedelemügyi miniszter több szakférfiu kíséretében leutazott az Alsó-Dunára, hogy megtekintse a szabályozási munkálatokat. (A nagyváradi torna-ünnepély.) Nagyváradról az ottani torna-ünnepély fényes sikerét távirják meg. A jutalmakat akövetkező sorrendben ítelték oda: nagyenyedi Bethlen-főtanoda, a temesvári, aradi, verseczi középiskolák, aradi tanítóképző s a brassói, dévai, kolozsvári és fehértemplomi tanintézetek.

— Külföldi hírek. (Kormányválság Törökországban.) Konstantinápolyban az örmény kérdés kormányválságot idézett elő. A hatalmaknak a konzulgyilkosság miatt

történt erélyes beavatkozása a portán kínos zavart idézett elő. (Leszavazott kormány.) A spanyol képviselőház 78 szavazattal határozati javaslatot fogadott el, mely a kormány iránt roszalást fejez ki. Daczára a szavazás ilyen eredményének, a kabinet nem fogja beadni lemondását, minthogy a kormányhatalmat a képviselőház többségének támogatása nélkül vette át és a parlamentet csak azért nem oszlata fel, mert Sagasta megígérte, hogy a költségvetést el fogják fogadni. (Japán győzelme) Formosa szigetén a japán csapatok szerdán Kelung közelében kikötöttek. Heves összeütközés után a kínaiak érzékeny veszteséget szenvedtek.

Keresk. akadémia és internátus.

Debreczen, jun. 5.

II.

A szülő, ki gyermekét iskoláztatás végett más városba küldeni kénytelen, az aránytalanul nagyobb áldozatot hoz gyermekéért, mint az, ki azt helyben saját felügyelete alatt taníttatja. Azon aggodalma az idegen gyermek szülőinek, hogy kedvezőtlen viszonyok következtében a hozott nagy anyagi áldozatokon felül az a drága ifjukur is elfecséreltetik, számos sajnálatos példa által igazolva van.

Nem csuda tehát, ha a szülő egyéb előnyös körülményeken kívül garantíákat lát egy jól szervezett és erélyes kezek által vezetett internátusban, mely nem nyereményre, hanem tisztán a nevelés érdekében az ifjúságért van felállítva.

Mert csak az internátus képes az idegen illetőségű ifjaknak mindazt nyújtani, mire az ifju testnek és léleknek szüksége van, hogy az a fokozódott szellemi követelésekkel szemben testileg és lelkileg ki ne merüljön, t. i. egészséges, bő táplálékot, világos, friss levegőjü háló és dolgozó termeket, külön betegszobát, furdót, játékhelet, külön nyelvmestereket, nevelő tanárokat, orvosi felügyeletet stb.

Azon szellemi előnyök közül, melyekben a növendék az internátus révén részesül, első sorban áll azon vívmány, hogy az életben bizonyos számú igazságának és az egészségtan fontosabb törvényeinek ismeretével és azon tudattal lép az életbe, hogy testi szervezetét önmaga is tőkésítesitheti. És evel nemcsak magának, hanem a társadalomnak is van haszna, melynek az egészség törvényeiről homályos sejtelmek sincsenek. Hányszor tapasztaljuk, hogy még a dusgazdag emberek is, kik salonok felett rendelkeznek, épen a legsötétebb és legkevésbé szelős szobákat használják ugy maguk, mint gyermek-ik részére háló és tartózkodási szobáknak, míg a tágas termek rendezen üresek.

A testi szervezet okszerű fejlődésével halad párhuzamosan az ifjuság erkölcs- és kedélynemesítése, valamint szellemi tevékenységének fokozatos képessége. A ki testi képességén fölül erőlteti meg az ifjuságot, az rablógazdaságot folytat, mely a jövő kockáztatásával kimeríti a talajt.

Természetes alapon nevelt ifjak annak tudatára jutnak, hogy az erkölcsi világban ép oly határozott és szigoru törvények uralkodnak fölöttünk, mint a külső természetben, mert nem a kenetteljes fejtegetések, hanem az értelem fáklója vezet legbiztosabban az embert az erkölcsiségre, az isteni törvények befogadására és ezek révén az élet egyedüli céljához: a boldogságra.

És csak az internátusnak áll leginkább

módjában az ifjuság szellemi tevékenységét a fejlődés eme legfontosabb szakában élénkebbé és többoldalúvá tenni és megóvni mindazon káros befolyásoktól, melyek az ifjúságot az érettség előtt környékezi.

Az internátus elősegíti a társulási ösztönt annak összes előnyeivel: a celszolódással, finomodással és föllépési modorral, a nélkül, hogy tuzatembereket teremtené és az individualitást veszélyeztetné.

Az internátusok továbbá a legbecesebb anyagot szolgáltatják arra, hogy mily mértékben lehet és szabad az ifjakat foglalkoztatni, hogy egyrészt az intézetet a túlterheltség vádjára ne érje, másrészt pedig hogy a kellő összhangzatban legyen az előirt tananyag, és ez által az internátus bizonyos tekintetben a tanintézetnek regulatora gyanánt szolgál.

Mert mi úgy képzeljük az internátust, hogy az lehetőleg nagy területen villaszerűleg építve, több tanár családd befogadására alkalmas, hol a tanár szellemi tökéjét az által értékesítené, hogy a tanulók fölött felügyeletet gyakorolva, a lankadókat buzdítaná és a gyengébbeket támogatná.

Ez által a tanár sokkal jobban és több oldalról ismerhetné meg a tanuló képességét, hajlamát, szorgalmát és egyéb testi és lelki tulajdonait, biztosabb és igazságosabb ítéletet képezhet minden egyes növendékről és közvetlenebb befolyást gyakorolhat annak testi és lelki fejlődésére.

De a tanulók is inkább ragaszkodnának az őket környező tanárokhoz, mert nemcsak a szigorú tanárt, hanem egyszersmind a szerető atyát is látják bennök és így az internátusok inkább közelednek a családi jelleghez.

A kolozsvári és aradi kereskedelmi akadémiák megelőzték már. Egyik sem bánta meg. De attól lehet tartani, hogy több kereskedelmi iskola is felbuzdul az ő példái-kon, holott nekünk kellene elsőnek lenni, mint első voltunk az országban Budapest után a kereskedelmi szakoktatás megalapításával. A tanügyi intézményekben rejlő és hálásan gyümölcsöző erőt a nagy szerepre hivatott városok polgársága még nem méltányolja eléggé. Pedig minden politika közt legjobb a jó nevelés és oktatás politikája.

Ugyanezért mi, akik semmiképen sem tudunk megbarátkozni azzal a gondolattal, hogy a kezdet nehézségeivel már megkü-

dött és nemcsak városunk, de egyúttal az ide gravitáló széleskörű vidék közoktatásügyi viszonyai között nemes hivatással bíró kereskedelmi akadémiái internátus éppen akkor szűnjék meg, amikor már eredményes működés igazolja létezését, — felhívjuk a tanügy terén nagy áldozatoktól sem visszariadó várost, közoktatásügyünk lelkes bajnokát: Hajdumegyé kir. tanfelügyelőjét, de első sorban magát a kereskedelmi akadémiá fentartóját: a helybeli érdemes kereskedő társulatot: hassanak oda, hogy az internátus ne csak meg ne szűnjék, hanem inkább úgy belterjes, mint külterjes tovább fejlődésének és teljes felvirágzásának, eddig még nélkülözött összes feltételeit mihamarabb megnyerje és így pályafutását a kereskedelmi akadémiá szolgálatában, mint ennek tulajdonosa már a jövő tanévvel kezdőleg folytathassa.

Ha a kereskedő társulat tanintézetének állandó otthont tudott teremteni, lesz módja ahhoz is, csak akarnia kell, hogy az akadémiá egyik lényeges kiegészítő részét, mondjuk ki nyíltan jövőbeli támaszát, az internátust is talpra állítja.

Föl munkára addig, míg nem késő!

Irodalom — Művészet.

* Milleneumi történet. A Athenaeum r. társulat kiadásában megjelenő „A magyar nemzet története” című tiz kötetes nagy munkának (milleniumi kiadás) 26. és 27. füzeté most került könyvpiacra. Ezekben a füzetekben Marczali Henrik professor folytatja Szent László királyságának történetét külön fejezetben ismertetvén László király törvényhozását, Horvátország meghódítását, a székelység történetét és a kunok betelepítését, mind megannyi nagyobb korrajzokat László király életéből és megkezdődik Kálmán és Álmos korának, valamint a kereszties hadjárat történetének ismertetése. A 26-ik füzethez egy olyan fényes műmelléklet van csatolva, mely ennek a vállalatnak még eddigi pompás műmellékleteit is felülmúlja pazar kiállítására nézve. Ez a műmelléklet a hirneves Gutkeled-biblia egy lapjának hasonmása, melynek inezialeja Mózes prófétát ábrázolja, midőn a Sinai hegyen az urtól átveszi a tizparancsolatot. Ugyancsak ennek a füzetnek másik műmelléklete a Tihanyi atemplom belsejét mutatja be.

I. Endre siremlékével Dörre Tivadar eredeti rajza után. A 27-ik füzethez két ósrégi magyar kódex hasonmása van csatolva. Ezekben a füzetekben is reprodukálva vannak a bécsi képes krónikának, a Thuróczy-féle krónikának erre a korra vonatkozó képei és Szent László I. törvénykönyvének hasonmása a bécsi udvari könyvtár XV. századbéli codexéből. Igen érdekes az a két kis kép is, mely Herrand lausbergi apátnő „Lustgarten“-je után a XI. és XII. századbéli zsidókat és izmaelitákat ábrázolja, valamint a horvát nemzeti dinastia korabeli oklevél-töredékeknek hasonmása a zágrábi országos levéltárban őrzött eredetiek után. Egyes füzet ára 30 kr. Előfizetés negyedévre (12 füzet) 3 frt 60 kr., félévre (24 füzet) 7 frt 20 kr. Az előfizetők minden szombatn egy-egy füzetet kapnak.

Kitől ered a „nemzeti génius” kifejezés?

(Adalék Tóth Béla szálló ígééhez.)

Méltán sorozta e kifejezést Tóth Béla a maga nagybecsű könyvében a szálló ígék közzé, mert alig van szó és mondás, mely az újabb időkben több szájon fordulna meg. Irodalom és művészet, politikusok és közgazdák, tudósok és mesteremberek egyaránt hangoztatják a *„nemzeti géniust”,* még azok is, kik nem értik és nem érzik, még akkor is, mikor semmi szükség reá.

Nem csoda tehát, ha Tóth Béla is nagy érdeklődéssel és buzgalommal kutatta eszálló ige eredetét. Az apaságot még leghajlandóbb Herman Ottónak e nem magyar származásu, de a magyar géniustól igazán áthatott nagy tudósnak odaitélni, mint a ki 1877-ben egy természettudományi értekezésében (*természetrész és nemzeti szellem*) használt volna először a *magyar génius* kifejezést és mint a ki egy 1889. évi képviselőházi felszólalásában fejtegette, hogy miből csillan is ki a *„nemzeti génius”*. De maga Tóth Béla is kénytelen bevallani, hogy más és már régebben formálhat atyai jogot e kifejezéshez, t. i. dr. Popper József

A „Debreczeni Ellenőr” tárczája.

Tudományos kirándulás Tarczalra.

Pünköst szombatján (1895. június 1.) a tarczali régi temetőben megmozdultak a sírkövek a nyomozó történelem szellemének illetésére, hogy e régi református egyház és város értelmiségének, érdemes munkásainak emlékezteté és nevei a feledés porából újra föllevenyíttessenek.

A tudományos munkálkodás iránt érzékel biró és áldozni kész derék Szilágyi Károly debreczeni ügyvéd meghívására másodszer mentünk ki az ő tarczali csinos lakára, hogy folytassuk az 1893-ban félbe maradt történeti kutatást, egyik főcélunk levén ezúttal a tarczali temetőben nyugvó Tolnai Dali János sírkövét feltalálni. — Tolnai János nagy alakja volt a 17-ik századnak, Hollandiában és Angliában töltött 6 évi tanulmányozása után s-pataki tanárrá lett a Rakóczi fejedelmi ház pártolása folytán; telve puritán eszmékkel, nagy mozgalomba hozta az egész református egyházat, ő lett a presbyterianizmus hatalmas apostola, s a magyar nyelvű iskolai tanítás első hatalmas sürgetője. Mindkét eszme új volt, beleütközött a kor szellemébe, ő maga áldozatul esett, eszméi csak két század múlva diadal-maskodtak. Ujításáért elmozdított hivatalából, eltoszítottva, kénytelen volt félrevonulni s mint tarczali lelkész végezte be

zaklatott életét 1660-ban s azóta ott nyugszik a tarczali temetőben.

Szóll Farkas kir. táblai tanácselnök, a maga széles látkörével és tudományos méltó súlyával fölkelte az érdeklődést Tarczal előjáróiban, kik siettek segítségét nyújtani. Gedeon róm. kath. lelkész, Markovics János városi főjegyző, Tóth József főbiró és saját lakán Gecei Péter ref. lelképásztor és több érdeklődő polgár, ki egy, ki más módon járultak tájékoztatás adásra. A lelkesítő buzdításra a tarczali ásatásból a városházán másnap egy koponya és két régi csont felmutatott és Széll Farkas intézkedett azoknak, ha szükséges leendő, a fővárosba felküldéséről.

A délelőtti helyszíni szemle után szükségessé lett néhány tömör sírkőnek a földből kiásatása, a főjegyző rendeletére az megtörtént s a régi feliratok leolvasása lehetővé tétetett.

Az ajtó nagyságu vastag sírkő, mely arczczal volt a földre fordulva s e fekvés menté meg a betüket, felszínre fordítván, kitünt, hogy ez a legrégebbi siremlék, mint a többi, úgy ez is latin szöveggel. *Némethi Füsüs Mihály* tarczali buzgó igazgató-tanár (scholarcba) hamvait fedi az, ki 1640-ben február 28-án halt meg életének 28. évében. Egy másik Füsüs (János) éppen azon idő tájban pataki tanár volt. Tehát most már ismerünk a tarczali akkor virágzó reform. középiskolából egy tanárt, mely iskolának csak nevét említette fel Debreczeni Ember

Pál (584. l.), de tanáraitól tudomással nem bírt. A városházánál levő Zombori Péter főbiró által kezdeményezett jegyzőkönyvből, még előbbi ott léteünk alkalmával, következő tanítók neveit jegyeztük ki s találtuk fel: Kis Tályai István 1625; Göncki Pastoris István 1628; Debreczeni István 1636. Utána Ungvári Mihály; az ő utóda lehetett Füsüs Mihály, kinek, hogy ily diszes emlék állított, valami kiváló érdemének kellett lenni s ifjúkori halála megdöbbentő hatást gyakorolhatott. Utódaik voltak Váradai és Gerendi, de ezek keresztnevei és évszámuk olvashatatlan.

A 2-ik óriási sírkő (Kutas Zsófia 1753 óta már fennálló siremléke mellett) két darabra szakadva egymástól távol feküdt a földön, ezt külön összeilteve kellett leolvasni. Sírköve ez Tarczal örökös első lelkészének Nábrádi Jánosnak, a ki 1644 december 14-én halt meg 49 éves korában. A nagy kő tábla belső udvarán 8 sornyi latin szöveg tünteti fel a vallás iránti szeretetét.

Tarczal régi lelkészeinek sorzatát teljes egészében ma sem bírjuk. A református parochián telkeresett jegyzés 1598-tól 1671-ig egy lelkész nevét sem érinti. Ime a temető kőve pótolja azt. A városi feljegyzés régi papírján még előbb találunk következő neveket: Szántai Pál lelkész meghalt 1621 nov. 15. Florián Gáspár 1622-ben, Nábrádi utóda Ványai János 1645 május 12-kén vitetett Tarczalra, a hires Tolnai János pedig 1656 október 19-én. Végre találtunk egy fennálló

miskolczi orvos,* a ki a zsidó kongresszus tisztelgő küldöttségét vezette gr. Andrássy Gyula miniszterelnök elé az emancipációt megköszönni, már 1868-ban mondotta volna a szép szavakat: *A dicsőség e nagy tottért a nemzet géniuszát illeti.* (Lásd Tóth B. szájrul-szájra. 118—119. lap.)

De im a véletlen rávezetett, hogy e szálló ige már jóval előbb felhangzott, nem természetudót, nem is politikust vallhat atyjának, hanem egy jámbor pedagógust, sőt ami a legérdekesebb nem is magyarul, hanem latinul proklamáltatott először a *nemzeti géniusz szentsége és uralma.*

Századunk legelején nagy változáson ment át a protestánsok közoktatása. Ők, akik harmincz évvel korábban makacsul tiltakoztak a Mária Terézia-féle *Ratio Educationis* ellen, maguk is belátták a reformok szükségét s többek között a tiszántuli ev. ref. egyházkerület tanügyi bizottságot küldött ki egy a haladó kor szellemének megfelelő tanterv kidolgozására, mely aztán törvénynyé is vált a következő czimen *Ratio institutionis congregatione superintendentiali anno 1806. exhibita ab eadem que approbata.*

E nagy fontosságú közoktatási tervnek mindjárt bevezető soraiban találjuk ezt az érdekes, maig is megszivlelendő kijelentést: *Sane non adsato quodam ac peregrino, verum domestico et quasi in medio nostri nato opus nobis est Educationis Instituto: nisi genio nationis vim facere velimus.* — Vagyis: Valóban nem valamely átvett és idegen, hanem hazai és mintegy közöttünk termett tantervre van nekünk szükségünk, hacsak erőszakot nem akarunk tenni a *nemzeti géniuszon.*

Az a jámbor pedagógus pedig a ki e tantervet fogalmazta és aki a nemzeti követelményeket még a latin szövegből is ki-

* Dr. Popper Alajos urnak, városunk e köztisztviselőiben álló orvosának tavaly elhunyt testvérbátyja.

szir táblát, mely alatt szinte lelkész nyugodhatik, a ki 1699 decz. 31. halt meg 56 éves korában, de a név a földbe sülyedt alsó részére esett s mivel a nap már lehanyatlott felettünk, ennek kiáratását más alkalomra kellett hagyni. Felkértük Szilágyi Károlyt, ugy ennek a kőnek leolvadásáról, mint a két legrégebb kőemlék megóvásáról, a városi hatóság segélyével, intézkedés tételre.

A Farkas dülő alatt fekvő és félette mohos kőkoporsó szinte felvonta figyelmünket, de az történelmi értéket nem nyújtott, fedvén Mohos Istvánné Hevei Erzsébet urnó tetemeit, a ki 1736-ban halt meg.

Az egyház alkotmányi nagy ujitónak Tolnai Jánosnak téhát sirját nem fedezhetük fel, helyette másokra akadunk. Lélektilag arra a következtetésre jöttünk, hogy neki nem is állított emlékkő, mert egyházi és államerővel üldöztetvén nagy elvei miatt életében, sőt lenézetés tárgya lévén, a jó tarczali nép nem is merészelt neki megörökítő táblát tételni. Büszkeségüül maradt csak, hogy vég menhelyet adott neki. De az ő emlékezete átragyog a századokon, s mikor a magyar presbyteri rendszer teljesen kiépül, — talán 1960-ban, így halála 300 éves fordulatakor, feltámadand a kegyelet késni szokó ereje, — s megadja a szellemi jutalmat az érdemnek. „A derék nem fél az idő mohától.” — Károli Gáspár felett is 3 századnak kellett elviharzani, míg a közméltatás szobrot állított érdemének. Még egy érdekes mozzanatot jegyzünk

törő ilyen tösgyökeres magyar észjárással és szóllással hangsúlyozta, nem más volt, mint *Budai Ézsaiás*, az időszerint a debreczeni kollegium tanára, később a tiszántuli ev. ref. egyházkerület superintendense, a ki először irt magyar nyelvű latin nyelvtant, aki először vitte be a magyar nyelvtant a protestáns iskolába rendes tárgyl és a ki a debreczeni kollegium fejlesztésében, általában a hazai tanítás megmagyarosításában elévülhetetlen érdemeket szerzett magának.

Kardos Albert.

Színház.

Az opera balletje Debreczenben.

Csiszér Kálmán, a kitünő bonvivant nagyon vállalkozó szellemű ember. Így kora nyáron, mikor a budapesti közönség már megunt a balettet, összetoborz egy kis elszánt csapatot az opera quadrille-jéből; ezekhez társul szivesen egy-két solo tánczosnő, sőt egy-egy operanékes és így fölkészülve, nekiindul az elszánt, bátor kis csapat a kiéhezett vidék meghódítására.

A jó vidék, mi jó mucsaiak pedig, a kik arra vagyunk kárhoztatva, hogy signora Olma Vacca vékony karjait és erősen vattirozott tricót-ját bámuljuk a hyppodromban így nyárnak ivadán, — szives örömet veszszük, ha valami csemege-falat kínálkozik; de még szivesebben vesszük, ha az a csemege-falat itt tánczol a szemünk előtt.

Az esetleg már fűrdőző hölgyközönség teljes megnyugtására szolgáljon az, hogy ittaon hagyott szalmaözeveg fejjeik szíveit teljesen érintetlenek maradtak.

A bájos ballet-kar kitünően tánczol, de a szívet csukva tartja és mert nálunk szoros helyen tartogatják azokat a kulcsokat, sőt örzik is fegyveres és lándzsás erővel, melyekkel a balleuseök szívet nyitogatják manapság, csakugyan zárva is maradtak.

A tenyereink azonban annál nagyobb mozgásban voltak az egész estén keresztül. A színház nézőtere minden rétegében megtelt és egy-egy szám után, egy-egy kecses pirouette, vagy *Zsuzsanits Emma*, a kitünő tánczosnőnek gracióz, bájos táncza után

szünni nem akaró tapsra verődtek össze a tenyerek.

Zsuzsanits Emilia mellett a kecses, ideges *Doroghi Fanci* a másik solo-tánczosnő az, kinek tánczában temperamentum van, mely nem rontja azt a plastikát, a minnek már Terpsichore szerint is, meg kell lennie a tánczban. Kitünően egészítették ki az ensemble-t a többi ballethölgyek is, a kik a m. kir. operabáz costume-jeiben szépen festettek.

Hogy az előadás ne legyen monoton, *Csiszér Kálmán*, az adhoc impressario gondoskodott, hogy egy kis változatosságot adjon annak Cs. Radó Rózsika, egy, majdnem tultengő temperamentummal megáldott fiatal színész nő előadása. *Ilosvay Hugónak „Férjhez menjek“* című eleven menetű monologját adta elő, kedvesen, temperamentumosan, bár imitt-amott kevesebb discretióval, mint kellett volna. Valamikor nagyon jó soubrette, sőt salon-társalgási színész nő lesz belőle; de egyelőre jobb iskolát kívánánk neki, mint lesz a népszínházban, ahová, hir szerint az őstől kezdve szerződött.

A balleten kívül kétségtelenül a legnagyobb hatást *Hegedűs Ferencz*, az operabáz kiváló buffója érte el énekszámával. Szépen csengő bassusával énekelte *David Felicien Lalla Roukh* című operájából a hajcsár áriáját és *Lortzing „Fegyverkövacs“*-ából egy németes jeilegű dalt, valamint *Auber „Fekete domino“*-jából a „*Deo gratias“*-t. Magában a dalokban is van humor, a szövegekben még inkább, de legtöbb az előadásban, kit erősen feszélyezt az ünnepies frakk és fehér keztü. — Hanem azért a közönség érdeme szerint méltányolta a művészt, mert addig tapsolta, míg meg nem toldotta egy népdallal, melyet annyi érzéssel énekel, hogy ezt is meg kellett ismételnie.

Kellemes emlékekkel távozott az előkelő közönség a színházból és mindenki meg volt elégedve. A közönség az előadással, az előadók a közönség elismerésével, a direktor pedig az anyagi eredménnyel. Így aztán mi is meg vagyunk elégedve

NAPI HIREK.

T á j é k o z t a t ó.

Lapzárta mindennap d. u. 2 órakor csak esetleg hétfőn később.

Kéziratok visszaadására a szerkesztőség nem vállalkozhatik. — Kérjük a lapnak csak az egyik oldalára írni, ha lehet porzó nélkül!

A kir. tábl. hivatalos órák a segéd- és kezelő hivatalokban d. e. 8—12,6 d. u. 2—5 óráig tartanak. Az igtató, kiadó-hivatal s az irattár a feleknek felvilágosításokat ad hétköznapokon d. e. 9—11, d. u. 3—4 óra közt; vasárnapokon és ünnepnapokon d. e. 10—11 óra közt.

A m. kir. törvényszéknél jegyzői iroda nyitva hétköznapokon d. u. 3—5 óraközt, vasárnap és ünnepnapon d. e. 10—11 óra közt. Gyűjtőszekrényből a beadványok kivételnek hétköznapokon d. e. 12 óra és d. u. 5 órakor, ünnepnapokon d. e. 11 órakor.

Zeneestély a „Bika“ kávéházban: hétfőn Magyar testvérek, szerdán Rácz Károly. Az Angol királynő szállodában minden kedden, pénteken és vasárnap.

A Gönczy-egyesület „Othón“-a Keresk. akadémia palotájában.

Sétahangverseny a „Margit“-fűrdő vendégői dísztermében minden vasárnap délután 4 órakor a 39 gyalogezred zenekara.

Nyilvános olvasóterem a kollegiumban, nyitva van hétfőn, szerdán, sombaton d. u. 3—6-ig.

Múzeum a kollegiumban nyitva van vasárnaponként d. e. 10-től 12-ig.

Famunkatanítás. A közgyesítő egyesület főreáliskolai műhelyében d. u. 2—4 óráig. Kezdés az előkészítő csoport. Szerdán és pénteken a haladó csoport.

Népkönyvtár az árok-utcai ev. ref. elemi iskolában. Kezelő Kanissay Endre tanító. Könyvosztás naponta.

Debreczenben, 1895. június 4.

Balogh Ferencz,
hittanár.

— **Lakbérletmenny-főlemlés** hírt hoztuk néhány nap előtt. Most a kir. tanfelügyelő, mint a debreczeni állami tisztviselők értekezletének elnöke azon örvendetes tudósítással egészíti hirasunkat ki, hogy meggyőződött a pénzügyminiszteriumban nemcsak a minisztertanácsi kedvező elintézés, hanem az expedíció soron kívül fogantatosított volta felől is; a mely figyelmes rendelkezésért nem mulasztotta el az értekezletből felküldött elnök a szakelődő és az osztályfőnök előtt a debreczeni állami tisztviselők hálás köszönetének tolmácsolását. — A miniszteri tanács vonatkozó határozata egyidejűleg megküldetett mind egyik miniszteriumhoz; remélhető hát, hogy július 1-ig nemcsak a pénzügyminiszterium hivatalnokai, hanem a többi tárca tisztviselői is megkapják a január 1-től kiutalványozott lakbértöbbletet.

— **Kinevezés.** A debreczeni kir. itélőtábla elnöke Szilágyi Tihámér budapesti törvényszéki díjas joggyakornokot s Dereano Vilmos végzett joghallgatót a debreczeni kir. itélőtábla kerületébe segélydíjas joggyakornokká nevezte ki.

— **Esküvő.** Ujlaki Béla városunk szülötte, az első magyar varrógépgyár igazgatója vasárnap tartotta esküvőjét Szegeden Prossnitz Vilmos szegedi nagykereskedő leányával Klotilddal. Az esketési szertartás a szegedi izr. templomban folyt le s jelen voltak számos budapesti s a völgyény családján kívül debreczeni vendégek is.

— **Úti kedvezmény állami alkalmazottaknak.** A magyar királyi államvasutak igazgatósága az utazási időszak közeledtével figyelmezteti mindazon állami alkalmazottakat, kik a magyar királyi államvasutak vonalain fennálló szabályok szerint utazási kedvezményre igényt tarthatnak, hogy a mérsékelt áru igazolványok kiszolgáltatása iránti kérvényeiket legalább 14 nappal az utazás előtt nyújtsák be, mert ellenkező esetben a folyamodók nagy számánál fogva megtörténhetik, hogy az igazolványok idejében megküldhetők nem lesznek, a késedelmes kézhezvétel pedig visszatérítések engedélyezésére alapul annál kevésbé szolgálhat, mert az igazolványok három havi érvénynyel állítatnak ki s így idejekorán kérhetők.

— **Nyári menház az Ohaton.** A város tanácsa, a kir. tanfelügyelő többszörös sürgetésére a népes Belső-Ohat pusztán nyári menházat létesített, melynek ünnepélyes megnyitása holnap lesz. A tanács képviselőjében Körner Adolf tanácsnok megy ki, az állami közoktatásügyi hatóságot Eötvös K. Lajos kir. tanfelügyelő képviseli.

— **Katonai utóállítás.** Ma délelőtt a pavillon laktanyában katonai utóállítás volt. Az előállított hat ember közül kettőt felülvizsgálatra utasítottak, négy pedig nem találtatott katonai szolgálatra alkalmasnak.

— **A helyi vasut forgalma.** A helyi vasut vonatai piros Pünköszt két napján ropant kelendőségnek örvendtek. — Alig győzték szállítani az erdőre igyekvő közönséget. Délután annyira emelkedett a forgalom, hogy a ki helyet akart kapni, kénytelen volt a főállomáshoz várni ki és ott szállani fel. Sőt sokan, csak hogy vasuton juthassanak ki az erdőre, dupla költséget fizettek, az erdőről üresen visszatérő vonatra ültek fel s először kimentek az ispotályig és úgy váltottak másik jegyet az erdőig. A két napi forgalomnak képét adják ezek a számadatok: A helyi vasuton mindkét ünnep-napon d. u. 2 órától kezdve estig 5 gép 20 kocsival közlekedett. Hogy ez megtörténhessék, a társulat a M. Á. V.-től is kibérelt 4 zárt kocsit. Szállítottak pedig vasárnap és hétfőn 8717 személyt, 725 firt 35 kr. bevétel mellett.

— **A „Bika“ szálloda új társbérője.** A híres „Bika“ szálloda kezelését és vezetését új társbérő veszi át. Ugyanis Fehér Domokos megvált édes anyjától, özv. Fehér Hermannától, akivel apja hálála óta közösen bírta ezt a szállót és kávéházat. — Az özvegy most tehát azért folyamodott a városi tanácshoz, engedessék meg neki, hogy a szálloda eddigi főpinczérét, Tatár Gusztávot a ki kellő anyagi garanciát képes nyújtani, maga mellé társul vehesse. A tanács ma foglalkozott ezzel a kéréssel s beható tárgyalás után Fehér Domokost kibocsátotta a szerződéses kötelekéből s megengedte, hogy özv. Fehér Hermanné mellé társul szegődhessék Tatár Gusztáv, — úgy azonban, hogy tartoznak a várossal szemben fennálló minden kötelezettségeiket a legszigorubbán teljesíteni, valamint tartoznak az eddiginél nagyobb figyelmet és gondot fordítani a közönség igényeinek kielégítésére.

— **A h.-szoboszlói községi polgári fiúiskolában** a szabályzat ide vonatkozó §-a alapján a nyilvános vizsgák a következő rendben tartatnak meg: június 21-én d. e. az I-ső osztály, d. u. a II-ik, június 22-én d. e. a III-ik, d. u. a IV-ik osztály vizsgája. A magánvizsgák az I—II-ik osztályról jun. 27-én, a III—IV. osztályról június 28-án. Írásbeli dolgozatok az illető csoportoknak a magánvizsgát megelőző nap délutánján.

— **Virághullás.** Sulyos csapás érte Tamásy Béla helybeli gyógyszerész és neje: kis leányuk, Ida ugyanis tegnap elhunyt. — A megsomorodott szívi család a következő gyászjelentést adta ki: „A megrendítő csapás fájdalommal tudatjuk forrón szeretett leányunknak, unokánknak, Iduskának életének 5. évében ma délelőtt történt elhunytát. — Drága kis halottunk hült tetemeit a piacz-utcán 2144. sz. háztól június hó 6-án, d. e. 10 és fél órákor fogjuk a r. k. anyaszentegyház szertartása szerint örök nyugalomra kísérni. Debreczen, 1895. június 4. Bánatos anyai Tamásy Béla és neje Brunner Ida, Géza és Ráporka gyermekeikkel; özv. Tamásy Károlyné, özv. Brunner Edéné, — a kiterjedt rokonság nevében is.“

— **A debreczeni jótékony nőegylet folyó hó 9-én azaz Vasárnap** d. u. 5 órákor az árvaház nagytermében 25 éves fennállásának emlékére **ünnepélyes közgyűlést** tart, melyre a t. tagokat és az érdeklődő nagy közönséget tisztelettel meghívom. A diszkozyűlés programja a helyi lapok útján lesz közzétéve.

— **A polgári kör szombaton tartandó mulatságára** nagyban folynak az előkészületek. A rendezőség fáradságtalanul működik azon, hogy a mulatság ne maradjon mögötte a kör által eddig rendezett mulatságainak s hogy a mulató közönség éppoly meglepéssel távozzen a jelen alkalommal is a mulatságról. A polgári kör eddigi jó hírnevéhez méltó lesz a szombati mulatság s hisszük, hogy városunk javarésze jelen lesz e kedélyesnek ígérkező mulatságon.

— **Elcsipett zsebmetsző.** Makula Róza cigányasszony ma reggel a pércsi soron Gyarmathy Imréné zsebtét kivágta s a pénzt kilopta. A lopást oly ügyesen követte el, hogy Gyarmathyné nem vette észre, midőn Makula Róza a pénzt zsebéből kilopta. Csak később vette észre a lopást Gyarmathyné s elcsipték a tettest Makula Róza cigányasszony személyében. A rendőrség a zsebmetsző asszonyt hazatoloncoltatja illetőségi helyére.

— **Nemesszivű igazgató.** A városunkban időző czirkusz igazgatója Henry a tegnapi napon szép jelét adta nemesszivűségének. Az országos tanítói árvaház igazgatója Orelt János tegnap felkereste s arra kérte, hogy engedné meg a tanítók árváinak egy előadás díj nélküli megtekintését. Henry igazgató a legnagyobb örömmel egyezett bele, hogy az árvák az előadást megtekinthessék; sőt kijelentette, hogy bármikor szívesen látja az árvákat az előadásokon, mert — ugymond — igaz ugyan, hogy ő nem magyar, de szívből szereti a magyarokat s mindenkor kész azoknak szíveskedni, s ez esetben, kétszeres örömmel teszi azt, mert árvagyermekéről van szó, kiknek bizony jól esik egy kis szó-

rakozás. — Az árvaház igazgatója ezt a kijelentést a legnagyobb örömmel vette tudomásul s a kis árvák ma már gyönyörködni fognak az előadásban s emlegetni fogják a derék Henry igazgató nevét, hogy oly kellemes estét szerzett nekik. Henry igazgató kijelentette azt is, hogy a nőegyleti árvaház növendékeit is bármikor szívesen látja.

— **A „Zion“ mulatsága.** A „Zion“ betegsegélyző egyesület által e hó 13-án rendezendő nyári táncmulatságra a meghívókat már szétküldötték. — Az előkészületekből ítélve ezen mulatság igen sikerültnek ígérkezik, a mennyiben a vidékről is számosan részt fognak venni benne. A kik ez ideig meghívót nem kaptak, de arra igényt tartanak, szíveskedjenek ez iránt Schwarcz Vilmos urhoz fordulni. **A rendezőség.**

— **Érdekes fogadás.** Kaempff Róbert nagyváradi főhadnagy érdekes távgyaloglást tett meg a napokban. Fogadott egy odaváló urral, hogy 24 óra alatt gyalog megteszi az utat Nagyváradról az Ujfehértó melletti Vadaspusztára. Péntek éjjel 12 órákor indult utnak a jeles sportsmann s a bihari hágón át vette utját s Hosszu-Pályi, Debreczen, Hajdu-Hadház és Ujfehértó voltak a közbeső állomások. Kaempff a fogadást megnyerte, a mennyiben a kitűzött időnél jóval előbb, szombat este 7 óra 38 perczkor érkezett vissza Nagyváradra. Kaempff a fáradság legcsekélyebb jele sem mutatkozott s a megérkezés után azonnal hozzálátta a nyeregmény huszonöt liter pezsgő elfogyasztásához.

— **Henry czirkusza** a közönséget egészen meghódította. Mindennap telt ház előtt játszik a társulat s a szebbnél szebb s ügyes mulatványok a közönség figyelmét mindvégig lebilincselve tartják. A társulat első rendű tagokból áll Különös figyelmet érdemelnek Leon jockey mutatóvanyai, — melyek bámulatba ejtik a közönséget. Nem külön a 14 éves Mignon k. a. ki szintén lovon végzi ügyes produkciót. A Polos gimnasztikusok gyönyörű mutatóvanyokat végeznek. A közönség igen jól mulat a zenebohócok Namruy's fellépte alkalmával. — Szünetek alatt Józsi magyar bohóc és Alexander bohóc keltenek derült hangulatot mókáikkal, különösen Alexander megjelenése a közönség sorai között óriási kacaját idéz elő. Tegnap új „művész“ lépett fel. Henry igazgató által kitűnően idomított orosz medve, Master Patz mint műlovar mutatta be ügyességét. Mindezekből láthatjuk, hogy a társulat megérdemli azt a pártfogást, melyben a közönség részesíti.

— **Talált kulcs.** A nagyerdei sétányon tegnap egy kapukulcs találtatott. Tulajdonosa átveheti a IV. ker. rendőrkapitányságnál.

Ujabb diák látogatások Debreczenben.

Június 5.

A magyar iskolák ifjusága tömegesen látogatja Debreczert az idén. Csak nem régen zajlott le a diák-kongresszus, melyen az összes magyar egyetemek és főiskolák ifjuságának szellemi arisztokracziája találkozott egymással és tanácskozott parlamentáris színvonalon álló gyűlésekben a nemzet ifjuságát érdeklő fontos kérdések, az ifjuság milleniumi feladatai felett.

Csakhamar követte ezt a magyar alföld középiskoláinak tornaversenye, mely a klasszikus görög kor feltámadt olimpiai játékaiknak színhelyévé tette pár napra metropolisát a magyarság zömének, hogy az ifjuság az ő fizikai erejéről bizonyosságot tegyen.

Ezekben a diák-sokadalmakon kívül a legközelebbi napokon még két diák-látogatás fog következni; egyik sem dicsekedhetik olyan fontossággal, mint a két előbbi, egyik sem vér olyan nagy hullámokat a közérdeklődésben; de azért mind a kettő megérdemli

hogy Debreczen város közönsége ugyanazt a jóindulatot, előzékeny figyelmet és ugyanazt a szives vendégszeretetet tanúsítsa ezuttal is, melynek az imént két ízben már olyan országos hírű jeleit szolgálta.

Debreczen örvendhet, örvend is őszintén annak, hogy a nemzet ifjúsága, a jövő emberöltőnek vezérszerepre hivatott nemzedéke mind sűrűbben keresi fel városunkat; hogy ide zárandokol, a polgár-erényeknek és a hazaszeretnek e bőven termő földjére.

Minden fáradság és minden fillér, melyet a városi hatóság és a közönség az ide vándorló ifjúság látogatásának kellemessé, felejtetelenné tevésére fordít, — jól és dusan kamatozó tökéletesítés, melynek megbecsülhetetlen hasznát vesszük majd azoktól, akik a fiatal kor fogékony és hálás szívével megszeretik ezt a várost, — Debreczent.

A legközelebbi diák látogatásról tudósítónk következőket közli velünk:

A nagyenyedi diákok.

A nagyvárad kerületi tornaverseny Champion győztesei a nagyenyedi ev. ref. Bethlen-kollegium növendékei mielőtt hazavinnék a Nagyváradon nyert első díjat, megragadják az alkalmat, hogy meglátogassák Debreczen kálvinista Rómát és az erdélyi fejedelmek kegyében a nagyenyedivel versenyzett debreczeni kollégiumot. Csakhogy ők az ide jövetelnek nem a kényelmesebb módját választják. — Nagy kerülő utat tesznek, részben gyalog, és fáradsággal, hogy elérjék a kálvinista Mekkát, a zárandok ut végcélját.

Püspök-Ladányon keresztül vasuton *Karczagra* s onnan kocsikon *Madarasra* mennek, ahol a város vendégeli őket, magyar szives látással.

A derék ifju bajukok Madarásról *gyalogverseny*t rendezve érik el a 45 kilométernyire eső hortobágyi pusztát. A városi tanács *Géresi Kálmán* főiskolai tanártól értesülve a nagyenyedi diákok szándékáról, megbizta *Király Gyula*, *Körner Adolf* tanácsnokokat és *Eötvös K. Lajos* kir. tanfelügyelőt, lapunk f. szerkesztőjét, hogy pén- teken, mikor az enyediék oda érkeznek, szálljanak ki a Hortobágyra s ott vendégeljék meg őket a város költségén.

A diákok, akik nyolcz tanárral együtt utaznak, a délutáni vonattal bejönnek Debreczenbe. A vásártéri állomásról a város rendelkezéséből külön vonat egyenesen a tanítói árvaházba, szállásukra viszi fiatal vendégeinket. A tanárok az itteni kollegium tanárainak vendégei lesznek. Este közvacsora lesz a tiszteletükre.

Másnap, szombaton megtekintik a város nevezetességeit. Délben a kollegium ad ebédet a konviktusban, este pedig ismét a város rendez bankettet a tiszteletükre, a nagyerdei vendéglőben s még az nap éjjel elutaznak.

Az enyedi diákok, mint egyik nagyvárad i újságban olvassuk: széles mellű, villogó szemű ifjak; mindegyik kész atlétai és katonás egyenruhát visel.

Mint említettük, nyolcz tanár vezeti őket, névszerint:

Váro Ferenz igazgató, Szilágyi Gyula, Fogarasi Béla, Fogarasi Albert, Hegedüs Zsigmond, Bodrogi János, Zajzon Ferencz, Borsai Samu, Orbai János és Lázár Imre tornatanár. A diákok negyvenen vannak: Bassa Mihály, Bodola Zoltán, Demeter György, Hoffman Ferencz alparancsnok, Konez Albert előtornász, Müller Zoltán, László Jenő zászlótartó, Szász Albert, Dénes Jenő, Pirta Zsigmond, Székely János előtornász (7. osztály) Budai Árpád, Batori János, Derzsi Ödön, Incze Miklós, Kolf Miklós, Sebestyén Kálmán, Kerekes Mihály, Simon Gyula, Székely Miklós, Dali Géza előtornász (6. oszt.) Asztalos Albert, Ajtai Jenő,

Dali István, Kristóf György, Szegedi Dezső, Váro Géza, Imre István, Osváth Lajos, Teglegdy János, Elekes Viktor, Fekete Zsigmond, Molnár Samu, Szathmáry Károly, Ferencz Jenő, Kopa Károly, Uzonesen Vazul (5. oszt.)

Fiatal vendégeink legyenek meggyőződve, hogy Debreczenben testvéri szeretattól dobogó magyar szív várja őket!

A selmeczbányai erdészek.

Alighogy elutaznak az enyedi diákok, másnap érkeznek tanárok vezetése alatt a selmeczbányai m. kir erdész akadémiai III.-éves növendékei, hogy komolyan tanulmányozzák az alföld legnagyobb sik erdőségeit, a debreczeni erdőket.

Az erdész akadémia növendékei három egész napot töltenek a debreczeni határon és ez idő alatt minden tekintetben a város vendégei lesznek.

Ezen időre a tanács a következő programot állapította meg:

Június 3-án érkezés este 7 óra 50 perczkor. Bevonulás a helyi vasuton a városba és elszállásolás az Angol királynő szállodában. 1/2 9 óraker ismerkedési estély éjjeli 12 óráig.

Június hó 10-én reggel 7 óra 10 p. indulás helyi vasuton a közkörházig, innen az ujonnan telepített sétányon az erdőmesteri lakhoz, 8 óraker indulás kocsin *Apafájára*.

Apafájáról indulás 9 óraker a *Nagy-erdőre*, ahol megszemlélik:

- 1., a 23 éves erdei és fekete feayő töl- tetéseket,
- 2., a polgári lövöldét,
- 3., a 90 éves erdei és fekete fenyő csoportokat,

- 4., a parkot és a fürdőházat,
- 5., a száraló és fokozatos felújító vágást,
- 6., a 20 éves akác állabokat, amelyek dinnye közt is használattal telepítettek,
- 7., a paiztetű által okozott károkat,
- 8., használaton kívül eső tölgyeseket.

A Nagyerdőn át *Monostorra* érkezés 11 óra 30 perczkor a hol villás reggeli lesz.

A *Monostoron* megtekintik:

- 1., az ujonnan kivágott nyiladékat;
- 2., a közte használattal eszközölt tölgy és akác erdőségeket.

A Monostorról a m. kir. gazdasági tanintézet *pallagi gazdaságába* érkezés 2 1/2 óraker megtekintvén a berendezéseket ebéd a gazdaságban 3 óraker.

A városba visszajövet 6 óraker. 8 1/2 óraker *bankett* a Nagyerdőn.

Június hó 11-én reggel 5 óraker a m. kir. államvasut pályaházából indulás *Ohátra*; érkezés 7 ó. 40 p. A vonattól gyalog mennek az oháti erdőbe, hol villás reggeli várja őket. Oháton megtekintése az akác és tölgy erdősítéseknek. Ohátról kocsin indulás 9 1/2 óraker a *Hortobágyra*, a város- gulyája és ménese megtekintése.

Ebéd a hortobágyi csárdában 2 óraker és vi-sza indulás 3 óra 26 perczkor. Debreczenbe érkezés 5 óra 32 perczkor. A városba bemenetel a helyi vasuton. Megtekin- tése a *színház*, *nagytemplom*, *városháza*, *tanintézetnek* és a ref. főiskolának. 8 óra- kor a vendégek tiszteletére a m. kir. gazd. tanintézet hallgatói által a Nagyerdőn rendezett *majális* s *ottmaradás éjjeli 1 óráig*.

Június 12-én reggel 5 óraker pod- gyászokkal indulás a városi erdőségekből fát szállító *ipar-vasuti állomáshoz*, hol nagy faraktározás lesz bemutatva. Utazás közben megszemlélik a vasut berendezést, a szántott és legeltetett erdőterületeket, a vágástereket, felújításokat, külső faraktárt és fának kocsikra való felrakását. Nagy- *Cserén* 8 óraker reggeli, 12 óraker ebéd, a közbeeső időt szakértekezlettel töltik el. Indulás *Halápra* 2 óra 30 perczkor és *Halápról* a m. kir. államvasutal indulás 4 óra 2 perczkor *N.-Bánya felé*.

Táviratok.

Az E. M. K. E. vendégei.

Budapest, június 5. (A D. E. er. táv. Ér. d. u. 3 ó.) Az E. M. K. E. jubiláris közgyűlésére Székely-Udvarhelyre érkezett vendégek ma hazat- utaztak. A közgyűlésen megállapították, hogy a milleniumi kiállításon az összes kultur egyletek kongresszust fognak tartani. Elhatározták továbbá azt is, hogy *Petőfi* Sándornak Segesváron szobrot és a fehér egyházi határon a csatatéren obeliszket fognak felállani.

A kolera.

Budapest, június 5. (A Debr. Ell. ered. táv. Ér. d. u. 3 ó. 30 percz.) Londonból jelentik: Schoredischben ma koleraszerű haláleset fordult elő.

Merénylő katonatiszt.

Budapest, június 5. (A „D. E.“ ered. táv. Ér. d. u. 4 óraker.) Mad- ridból érkezett táviratok jelentik, hogy *Clavios* kapitány a madridi katonai kormányzó ellen merényletet követett el; az utcán rálőtt s életveszélyesen megsebesítette. A golyó szívének volt irányozva. A merénylet oka az, hogy a kormányzó megtagadta a merénylőtől leánya kezét. A merénylőt elfogták s holnap agyonlövik.

A vonat kerekei alatt.

Budapest, június 5. (A „D. E.“ ered. táv. Érkezett délután 3 óraker.) Londonból sürgönyzik, hogy *Calais* Ribot miniszterelnök testvére a vasuti vágányokon hajtott át; a lovak megijedtek, — s a miniszterelnök testvérének már nem volt ideje kitémi s őt, valamint a lovakat a vonat agyongázolta.

Pénz-tolvajok Kunzéknál.

A Kunz József és társa nagykereskedő czég Széchenyi utcza i üzletében furfangosan kieszelt lopást követtek el tegnap déli fél 1 óratól fél 2-ig, abban az időben tudniillik, míg az üzlet — ebéd ideje alatt — zárva van.

Az esetet így adja elő a Debr. Regg. Újság: Mint az üzletekben általában szokás, délben, az addig begyűlt összeget bent hagyják a kézi kasszában s délután folyta- tólagosan abból kezelnek, csak este teszik a wertheim szekrényekbe.

A Kunz-féle üzletben is így van az szokásban már évek óta, de soha eddig nem történt semmi baj a pénztár körül.

Tegnap is — mint rendszeren — délben fél egy óraker bezárták a boltajtókat s ott hagyták a kézi pénztárt nyitva, benne 391 frnyi összeget.

Mikor az ajtókat fél két óraker kinyi- tották, semmi rendellenességet nem tapasztal- tak, minden a maga helyén volt, csak mi- dőn a kézi pénztárt megnézték, vették észre kellemetlen meglepetéssel, hogy egyetlen krajczár sincs benne.

Rögtön megindították a nyomozást s értesítették az esetről a II. kerületi rend őrséget. Sehol semmi erőszaknak nyoma nem látszott. Keresték, kutatták hol jöhetett be a tolvaj az üzletbe, olyan hirtelen s követte el a lopást fényes nappal, a város kellő közepén?

Végre rájöttek. Ugyanugy, mint a mult év- ben a Paczelt-féle vlrágkereskedésbe —

mely szintén a bazár épületben van — ide is a pinczén keresztül hatoltak fel a boltba s jutottak, már ekkor igen könnyen, a nyitva álló fiókban levő pénzhez.

Hosszabb vizsgálódás után arra is rájöttek, hogy a pinczébe a széchenyi utcai ev. ref. paplak kertjéből, az ablakon keresztül mászott le a tolvaj.

Végh Gyula a II. kerületi rendőr kapitány délután kihallgatta azokat a kőműveseket és szobafestőket, akik a ref. parochia udvarán dolgoztak, melyben mielőtt az új lakó beköltöznek, most tataroznak. A házban nem lakik senki, csak nappal vannak ott a munkások.

A kihallgatás valószínűleg helyes utra vezette a nyomozást.

Ugyanis a munkások, akik az említett idő alatt — ebédjüket végezvén — a gyepes udvaron leheveredtek, látták hogy a kertben két ember: Kádár István ref. kistemplomi egyházi és Tóth László, a Kunz-féle üzlet szolgája találkoztak; más valakit ő rajtuk kívül nem láttak.

Mindketten kihallgattatván, azt adták elő hogy ők igenis találkoztak a kertben, de a lopásról semmit sem tudnak.

A vallomások azonban még nagyobb gyanuba keverték Tóthot a mi a vizsgálat folyamán aligha nem beigazolást fog nyerni.

Tóth László ugyanis azt állította, hogy ő 1/2 óra után rendes étkezési helyére ment, holott ő onnan már 1/4 órákor eljött, amit a munkások is bebizonyítottak, mert őt 1/2 óra és 3/4 óra között már a kertben látták.

Még többen is vannak gyanuba véve, a kik után az igazságszolgáltatás szintén kinyújtja karjait.

A két gyanúsítottat letartóztatták azért is, mert Tóth Lászlót a lopás feltett ideje után 1/2 óra körül, a Kádár lakásáról látták kijönni.

Ma délelőtt váratlan fordulat állott be a lopás ügyében. Tóth László bolti szolga bevallotta, hogy ő a tettes s Kádár ártatlan. Kádárt azonnal szabadlábra helyezték Tóth Lászlóval elment Végh Gyula r.-kapitány arra a helyre, hova Tóth a pénzt elrejtette.

A tolvaj az üzlethelyiség pinczéjének egyik rejtett zugához vezette Végh kapitányt s az állványok alól kivette a borítékba rejtett pénzt. Megolvasták s 411 frt 50 krt találtak a borítékban.

Kihallgatása alkalmával azt adta elő, hogy azért lopta el a pénzt, mert a feleségétől válni készül s a válás költségeire kellett volna neki a pénz. Midőn már kinn volt az üzletből, lelkiismereti furdalásokat érzett, de már nem volt ideje, hogy a pénzt vissza vihesse.

Tóth öt év óta van a Kunz féle üzletben, ahol megbízható, lelkiismeretes embernek tartották. Bevallotta azt is, hogy lakásán az üzletből nagyobb értékű lopott árut találhatnak. Hat izben mászott be az ablakon s mindig vitt el valamit. Lakásán több mint 150 frt értékű árut találtak. Rendes naplót vezetett a lopott árukrol s midőn Számártó István az üzlet egyik alkalmazottja, ki szintén elment a házkutatáshoz a jegyzéket megtalálta Tóth kikapta kezéből s szétépte.

Nagymennyiségű fizetett számlát is találtak lakásán. A pénzt beszédte, de nem számolt el vele. A vizsgálatot még most is erősen folytatja Végh Gyula kapitány, mert a körülmények azt mutatják, hogy Tóthnak czinkostársas is volt.

A festő és a falusi ember.

Érdekes história.

Debreczenben egy festőművész telepedett le, aki ügyes és szép dolgaival nagyon sok pénzt keresett. A napokban felkereste egy műbarát.

— Uram!

— Parancsoljon!

— Ön művész, én a művészeket szeretem. Legyen nyugodt, a művészek is szeretnek engem, mert pártolom őket. Most is

azért jöttem önhöz, hogy munkát adjak. Szeretném, ha festene nekem egy nagy juhász kutyát,

A művész megkötötte az alkat s hogy modelt keressen, kiment B.-Ujvárosra. A legelső parasztember, a kit megszólított, szívesen adta oda neki bozontos kutyáját, hogy fesse le.

— Hát aztán miért festi le az ur? — szól a nagy munkában lévő festőhöz a parasztember.

— Hát azért, mert nekem e képért száz forintot fizet egy debreczeni ur

— A paraszt addig faggatt a festőt míg a műpártoló ur nevét elárulta. Mikor pedig a munkát bevégezte s a festő nagy hálálkodással ott hagyta a házat; ő maga is készülődni kezdett.

— Anyjuk! — szól a feleségéhez — pakolj, elmegyünk Debreczenben.

— Minek?

— Visszük a kutyát.

— Kinek?

— Egy urnak.

— Hát miért?

— Eladjuk neki.

— Ugyan, ugyan hová beszél kend? Kell is az urnak az a lompos kutya.

— Dehogy nem kell anyjuk. Az a piktor, aki itt járt, száz forintot kap attól az urtól mert lefestette. Ha már a képéért enyit adnak a lomposnak, mennyit ad majd az az ur magáért a kutyáért.

Addig beszélt a paraszt gazda, míg a felesége is készülni kezdett s ma reggel már mind a hárman itt voltak. Már tudillik a gazda, felesége meg a kutya.

Az asszony sokáig várt az előtt a ház előtt, a hova az ura a kutyával betámitott. Egyszerre csak meglátja, hogy az ura és a lompos jönnek; de a gazdának roppant szomorú az ábrázata:

— No mi sorral járt kend. Mennyit ígérték a kutyáért.

— Hadd el anyjuk, baj van.

— Mi a baj? Nem vette meg?

— Dehogy is, hanem ráadásul a lomposal együtt — kidobott.

Goldmár király.

— Regény. —

Írta: Sz. Buday Etel.

Folytatás.

Kihívó gunnyal tekintett végig rajtam, míg én erős akarattal fékezve felindulásom, nyugod hidegséggel válaszoltam:

— Istenen kívül kitől sem félek.

— Óh, mily önhit! És mennyire bizik Jehovája védelmébe . . . vagy talán a máséban?

Vizsgáló, merész tekintetét nyugodtan fogadva csak annyit mondtam, megértve bántó czélzásait:

— Jó Istenen kívül kibe sem bízokom és hiszem, benne vetett erős bizalmamba nem is csalatkozom.

— Vigyázzon, ne hogy csalódjék szép hölgyem, mert kinek sincsen nagyobb szük-sége a Jehova védelmére mint éppen kegyednek. Maga még jaron bájos rózsája nem ösmeri Ruby Linka grófnőt, ki ha keztyűt dob s azt fölveszik, nem hátrál, hanem élet-halálra harczol! Vigyázzon! Vigyázzon! Ne álljon utamba, mert Istenemre eltiprom!

Fenyegetőn, vadul nézett rám, majd agyon sújtva villámzó tekintetével.

E tulhajtott eljárásán megbotránkozva, de lélekjelenlétem fentartva elégnugodtság-gal válaszoltam:

— Grófnő! legyen kegyes indokolni különös, érthetetlen eljárását a mivel irántam viseltetik.

— Hahaha! . . . Még azt hiszi indokolni vagyok köteles eljárásomat. Ugyan ne legyen olyan naive . . . Tudja mit akarok! azt, hogy e kastélyt hagyja el, hol jelenléte felesleges és másoknak teher.

Már ekkor felébredt bennem a keserű dacz s merész határozottsággal feleltem:

— Majd elhagyom, ha ő méltósága a gróf fogja kívánni, ki egyedülilletékes meghatározni, ha ittlétem felesleges-e vagy sem. Addig pedig igyekszem méltóságodat kikérülni, hogy ne ingerelje igénytelen lényem látasa oly magaviseletre ismét, mely magas állásához nem illő.

— Ah, hát így vagyunk! Maga szerencsétlen merészkedik velem s Csáthy grófnő akarásával daczolni. Tudja meg Danon Sára, a grófné akarja, hogy e helyet elhagyja! . . . Értsen meg, ő kívánja!

— A grófné nem kívánhatja; mert nem is az ő rendeletére foglaltam el a nevelői állást.

— Kegyed megátalkodott vakmerő egy teremtés. . . De vigyázzon! hogy scha meg ne bánja engedetlenségét. . .

— Ettől nem felek! Minden tettembe öntudatosan szoktam eljárni.

Gyorsan távoztam, vissza sem pillantva s így csak hallottam amint az öreg grófné utánam kiáltotta „várj csak te daczos zsidó leány“.

A keserves megaláztatástól üzetve siettem egyenes irányba keresztül a pázsitra hol át járni nem szoktak be a növényházba hová hevesen berontva, sem jobbra sem balra nem tekintve, leborultam görcsös sírától vonagló testtel a legközelebbi pamlagra, melyet védőn beárnyaltak a pálmák nagy levei.

Kalapom eldobtam. Nagy hajfonataimat lebontottam, mert sulyok agyvelőmet nyomta. Szemeim behunytam, mert előttök tűzkarikák cikláztak. Vérem lángolt, mit felgyutott az igazságtalanság. A bensőmben dúló keserűség folytogatott. Vérem forró heve felszárítá könnyeimet és sirni nem indtam többé, csak úgy zokogtam száraz szemekkel fuldokolva, kinlódva a tehetetlenség-től, mint félig össze tiport féreg.

Hosszu ideig fekhettem kezeimbe rejtett arcczal, nem tudva lecsúszni.

Már az alkony homály is rám borult, a növényház zöldes párázatánál egybeolvadva amidőn gyöngéd érintést éreztem fejemen, de mit képzeletnek vettem és tovább is mozdulatlan maradtam.

— „Sára!“ — hangzott lágyan mintha csak a virágok susogták volna „édesem! . . . szegénykém mibaja?“ — susogták tovább a növényház szellemi, mert én csak az hívém, hogy azok beszélhetnek hozzám ily gyöngéden.

Félig elkábultva, önkívületben feleltem „szeretnék meghalni“.

És tovább álmodoztam mindaddig, még felnem vert merengésemből egy kéznek határozott érintése, melyre ijedten szöktem fel és szembe álltam ő vele „Goldmár királyiyal“. Rémülten hátráltam, két kezem védőleg előre tartva, beékelődve egészen testemmel a pálmák közzé ijedten susogva — távozzék távozzék . . . Igen szerencsétlen vagyok.

— Kegyed beteg igen beteg lehet szegény gyermekem.

— Beteg . . . igen beteg — szoltam erőtvészletten lerogyva a pázsitra.

Éreztem hogy ütöremet, fejemet tapintotta vizsgálón és halkán szolt „valóban láza van, ütere gyorsan ver.“

Dermedten maradtam mozdulni, csak midőm hozzám hajolva kérdezte; mi bajom, ki bántott, csak akkor nyertem vissza erőmet s felszökve mint sebzett, kinek fájó sebet érintik kiáltám:

— Gonoszul bántak velem igen gonoszul! Bocsásson meg nekik az Isten!

— Mi történt, ki bántotta!? Ki merte megsérteni házamba? . . .

— Ó Istenem!

— Követelem, parancsolom hogy beszéljen.

— Zinka grófnő tudtomra adta, és nem kiméletesen, hogy elhagyhatom a kastélyt az öreg grófné parancsából.

— Ezt merték tenni!

Kiáltá hévvel úgy hogy szavaitól visszhangzott a növényház pilléres vas boltozata, azután erőtvéve indulatán folytatta nyugodtabban:

— Legyen nyugodt, elégtételt nyer a kieasszony.

— Én nem kérek, nem óhajtok elégtételt, csak felmentésem kérem, hogy e meg-alázó helyzetből szabadulhassak.

— Komolyan kéri? . . . , Tehát mi sem köti ide? . . . Sem Évike e szegény anyát-lan gyermek, ki egyedül a kegyed szerete-tébe, jószágába talál kárpótlást mind azért, mit elvesztett édes anyjával.

— Ó kérem! mentse fel állásomtól, ó bocsásson el! . . .

— És nem tartja azon kívül mi sem vissza? . . . Sára, édes Sára! . . .

Nézzem szemembe s azután legyen ereje elbocsátását kívánni.

Nem birtam szemembe tekinteni, hanem a felindulástól dideregve, mint láztól győtrött reszkettem.

(Folyt. köv)

Közgazdaság.

* Sertéskiviteli tilalmak. A földmivelés-ügyi miniszter a sertésvész elterjedésének meggátálása céljából az alábbi vármegyékből a sertéseknek kivitelét vagy elhajtását, to-vábbi intézkedésig megtiltotta; Somogy, Temes (Temesvárt beleértve), Vas, Szilágy és Jász-Nagykun-Szolnok-vármegyék terüle-téről. — Továbbá minthogy a f. évi május hó 28-án Szerbiából Kőbányára érkezett sertésszállítmányban, érkezése napján a ser-tésvész megállapított a földmivelésügyi miniszter a szerbiai állategészségügyi egyez-mény 7-ik cikke alapján szerbiai sertések-nek behozatalát június hó 3-tól fogva ideig-lenesen megtiltotta.

Budapesti áru-tőzsde.

Gyenes és B a l o g gabona-bizományi üzlet (Nádo a. 6. sz.) tudósítása a „Debreceni Ellenőr“ részére.

Budapest, június 4.

N a p i j e l e n t é s.

Gabona-üzlet. Buzát ma mérsékelten ki-náltak, a vételkedv gyenge volt, s az irányzat lanyha lett. Elkelt 10,000 mm. 2½—5 krral olcsóbb árakon.

E l a d á s o k :

Tiszavidéki 400—82 mm. 7.70 frt. 100—82 mm. 7.70 frt. 100—82 mm. 7.70 frt. 200—82 mm. 7.70 frt. 100—81 mm. 7.65 frt. 100—80 mm. 7.65 frt. 100—81 mm. 7.65 frt. 300—81 mm. 7.70 frt. 100—80 mm. 7.65 frt. 100—80 mm. 7.65 frt. 200—80 mm. 7.65 frt. 200—80 mm. 7.60 frt. 200—79 mm. 7.55 frt. 100—80 mm. 7.65 frt. 200—79 mm. 7.55 frt. 100—79 mm. 7.55 frt. 100—79 mm. 7.50 frt.

3 havi időre Zab 6.75—6.90

készpénzfizetés mellett.

Határ-idő-üzlet. Amerikából tegnap lany-hább árfolyamokat jelentettek, s nálunk ma teljesen változatlanul indult az üzlet buzában, s közepes fogalom mellett zárultig úgy is maradt. Tengeri lanyhán indult, de később élénk keresletre és tetemes vásárlásokra pár krral megszilárdult. Zab és rozs csekély üzlet mellett változatlan.

Zárlat 1 óra :

B u z a május júniusra 1895	7.48—7.50
" szept.-októ-berre 1895	7.5 —7.53
R o z s szeptem.-okt.-re 1895	6.55—6.56
Tengeri máj.-jun-ra 1895	6.73—6.75
" jul.-augusztusra 1895	6.78—6.80
Z a b őszre 1895	6.14—6.16
Repeze aug.-szept. 1895	11.

Zárlat 4 óra :

B u z a május-jun.-ra 1895	7.46—7.48
" szept.-okt. 1895	7.49—7.51
R o z s szept.-okt.-re 1895	6.60—6.62
Tengeri máj.-junra 1895	6.68—6.70
" jul.-augusz.-ra 1895	6.74—6.76
Z a b őszre 1895	6.12—6.14
Repeze aug.-szeptre 1895	11.90.

Kőbányai sertés vásár.

Május hó 30. Hizott sertés árak: 1 Magyar első rendű: 1 Öreg nehéz (páronkint 400 kilogramm felüli súlyban) 36 krtól 37. krig.

Öreg közép (páronkint) 300—400 kilogramm sulyban 36.-tól—37.—. krig. Fialat nehéz (páronkint 320 kilogramm felüli sulyban. 32—35 krig. Fialat közép (páronkint) 251—320 kilogramm sulyban 32—35 krig Fialat könnyű (páronkint 250 kgm. terjedő sulyban 25 krtól 32 krig. II. Magyar szedett: Nehéz (páronkint 280 klg. felüli sulyban) ——. krig. Közép (páronkint 220—280 klg. terjedő sulyban) ——. krig. Könnyű (páronkint 220 klg. terjedő sulyban) —. krtól — krig

Kiadó és laptulajdonos :

„Oscokonai“ nyomda és kiadó r.-t. Felelős szerkesztő: Eötvös K. Lajos. Helyettes szerkesztő: Katona Imre.

Vese, húgyhólyag, húgydara és köszvénybántalmak ellen, továbbá a légző és emésztési szervek hurutos bántalmainál, orvosi tekintélyek által a Lithion-forrás

Salvator

sikerrel rendelve lesz.

Húgyhajtó hatású!

Kellemes ízű! Könnyen emészthető! Kapható ásványvíz-erőforrásokban és gyógyszerárakban. A Salvator-forrás legrégibb forrása Eperlesen.

CACAOVERO
olajmentes, könnyen oldható cacao legjobb minőség.
CSOKOLADÉK
vanilliával vagy anélkül mérsékelt árakon.
HARTWIG & VOGEL
BODENBACH
ELISMERT KITÜNÖ MINŐSÉGEK
Mindenütt kaphatók

PONTOS GYOMORBETEGEKNEK
a Barrella P. F. W.-féle
Világi gyomor-por.
Párisban 1889. kitüntetve Gentben 1889.
Brüsszelben 1891. Bécsben 1891.
Londonban 1893. Magdeburgban 1893. Chicagóban 1893.
Kiváló eredménnyel használtatik mindennemű gyo-morbetegségek ellen, mint gyomorfőre, gyo-morsav, égés, úgyszintén vese- és hólyagbajok-nál; megszüntet azonnal mindennemű fájdalmakat. Hogy minden kételkedésnek elejét vegyem, ingyen, csak a portó megtérítése ellen küldök mintákat.
Valódi csak dobozokban ár 1 frt 60 kr.
Berlin S. W. P. F. W. BARELLA
Friedrichstrasse 220/1. francia orvosi társulatok tagja.
Raktár: Török József gyógyszerárakban, király-utca.
Budapestben: Török József

A világ legjobb fénymáza!
FERNOLENDT
fénymáz.
Cs. k. szabad. gyár. Alapítottatott 1835 Bécsben
A ki lábellenjét fekete színűvé, fényessé és tartóssá akarja tenni, az vegye csak a Fernolendt fénymáz. Mindenütt kapható!
A sok értéktelen utánzat kikerülése végett kérem névaláírásomra vigyázzni
St. Fernolendt.

A magyar általános kőszénbánya-részvény-társulat
Budapest, V., Bálvány-utca 8.
ajánlja a t. cz. gőzmal-moknak, szeszgyáraknak és egyéb iparvállalatok-nak, valamint a küszö-bön álló
cséplési idényre
magazdaközönség és cséplőgép ulajdo-nosoknak kitünő minőségű
akna, koczka és darabos szenét
sajó-szent-péteri, ccenteri, királdi stb. bányáiból
legjutányosabb áron, egész kocsirakományokban, minden állomásra szállítva.

OROSZ SZÉPÍTŐ KÜLÖNLEGES SÉGEK

„Crème Venus”
Bőrápolási szer
Folyópép „Eugenie”
Folyékony piros arczkenőcs „Eugenie”
„Eugenie” hintő por
fehér rózsza és crème színben.
Hajfestőszer
Kaukázus
bajuszpedró kivonat.

GRIES
BÉCS,
IV. Grosse Neugasse 8

„Vénus crême” bőrcosser-
váló szer.
Kiváló teljesen ártalmatlan cosmeticum
kiválóképen hasznos a bőr zsírfénye és
ördessége ellen; a bőrt vakító fény-
nyé varázsolja a ráncok és redők
képződését megakadályozza, s meg-
ővja az arczszin fiatalos frissességét.
— A „Venus crême” nem tartal-
maz semmi zsírmennyiséget,
ezért soha nem avasodik s az év és nap bármely szaká-
ban minden ártalom nélkül alkalmazható. A t. közönsé-
get érdekében kérjük, hogy az itt levő védjegyre szil-
górúan ügyeljen. Ára 2 frt.

„Eugenie folyópép” mirtus-virágokból
az arczszin szépi-
tésére s a virágzó, üde arczszin állandó megőrzésére.
Ugy az arcznak és nyaknak, mint a kéznek és karok-
nak gyönyörű lágyaságot és márványszerű tisztaságot
kölesönöz; a bőr minden ördességét és foltosságát
megszünteti. Ára 2 frt.

„Eugenie vörös folyékony arcz-
kenőcs” teljesen ártalmatlan. Az ajknak, arcznak
és füleknek szép természetes rózsaszint
kölösönöz; villamos fény mellett is természetes színben
tűnik fel s 3 napig is tapadva marad a bőrön.

„Eugenie hintőpor” fehér ésrózsaszin
crème színben,
tartósan észrevétlenül tapad, s a bőrnek természetes
lágyaságot és üdösséget kölösönöz. Ára 1 frt 20 kr.
Pamacosal együtt 1 frt 20 kr.

„Trioxen” kitünő hajnövesztőszer; erősíti a
hajgyökereket, teljesen megakadályozza a korpaképződést. Ára 1 frt 60 kr.

„Nigritine végétale” hajfestő,
fekete és barna. A haj ezen szerrel festve 6 hétig is
megtartja a színét és teljes lehetetlen a müleges festés,
a természetes színtől megkülönböztetni. Ára 3 frt 50 kr

Folyékony kaukázusi bajusz-
pedró a bajusz növesztésére és épentartására. A
bajusz felsütése nem szükséges, a nélküli
is minden bajusznak a kívánt forma adható. Ára 75 kr.

FŐRAKTÁR DEBRECZENBEN:

Szent-Királyi Tivadar.

Illatszertárban.

RAKTÁRAK BUDAPESTEN: Török József gyógyszer-
tára, király-utca 12. Neruda Nándor Kossuth-Lajos-
u. cza. Lux és Utasi Múzeum körút. Városi gyógyszer-
tár Városház tér.

Tavaszi saison alkalmával!

Van szerencsém a nagyérdemű virágkedvelő közönségnek figyel-
mébe ajánlani **dusan berendezett műkertészetemet**, mely
a Margit-fürdővel szemben levő liba kerti telken megtekinthető.

Ezrekre menő magas törzsű RÓZSÁIM

szemzett és legfinomabb fajokban jutányos árban kertek kiültetéséhez
való növények ugymint:

angol pelargonium, vanília, fuchsia, abutilon, verbéna,
ageratum, mályva, pelargonium minden színben;

szőnyegekhez való növények

iresine, achyranthus, althenanthero több fajban,
cineraria maritima, gnaphalium, thymus cytriodora,
santolina, lobelia, ibolya nyári teljes palántok és
sokféle más virágfajok leszállított árban adatnak el.

Még van nagy készletem, jeles fajú árvácska, nagy virágú és
szákszorszép palánták szép erősek 100 db. 1 frt. nefelejtes erős 100
db. 4 frt. — Felkérem nagyrabecsült vevőimet, mütelepemet szives
látogatással szerencsétetni és megőződni szolid ajánlatomról vagyok

teljes tisztelettel

PACZELT JÁNOS.

„MARGIT”

GYÓGYFORRÁS,

„MAGYAR SELTERS”

Vegyelemezve a budapesti m. kir. egyetemen. Szerencsés vegyi összetétele, kevés szabad, de gazdag,
félíg kötött szénsavtartalma kiváló hatásának bizonyult, különösen **tüdőbántalmaknál**, a hol a szabad
szénsav csekélyebb jelenléte megóvja a beteget a káros, sőt veszedelmes izgatástól, ellenben a félíg kötött
szénsav gazdagsága a gyógyhatású alkatrészeknek a beteg testrészekbe való gyors és biztos felvételét eszközi.
Ezen tulajdonságának köszönheti a Margit-forrás azon kiváló előnyét is, hogy a hol szabad szénsavtartalom-
ban erősebb ásványvizek, mint a **seltersi, gleicherbergi, tődőbajokban**, különösen **tüdővérzé-
seknél** már nem alkalmazhatók, a Margit-forrás itt is a legjobb hatás mellett folyton használtatik.

A **tüdőbetegek** klimatikus gyógyintézetekben, különösen a leglátogatottabb **Görbersdorfbán**
a Margit-víz otthonosá vált. — Orvosi tekintélyeink Budapesten: dr. Korányi, dr. Gebhardt, dr. Navratil,
dr. Poór, dr. Kéty, dr. Barbás; Bécsben: dr. Bamberger, dr. Duschek, stb. a legjobb eredményeket
alkalmazzák a **légző-, emésztő- és húgyszervek** általános hurutos bántalmainál.

Mint ivóvíz

præservatív gyógyszernek bizonyult a **kolera**-megbetegedés ellen,

borral használva a legegészségesebb ital!

Kizárólagos
főraktár

Édeskuty L.

es. és k. és szerb
k. udv. ásványvíz-
szállítónál,
Budapest.

Ugyiszintén kapható minden gyógyszer-tárban, fűszerkereskedésben és vendéglőkben.